

Analysavdelningen
Enheten för energianvändning och statistik
Niklas Notstrand
016-544 21 82
niklas.notstrand@energimyndigheten.se

Statistikutredningen 2012 (Fi 2011:05)
Svante Eriksson
Garnisonen
103 33 Stockholm

Yttrande avseende rapporten till statistikutredningen "Utredning om dokumentation av officiell statistik"

Statistikutredningen begär in synpunkter på rapporten "Utredning om dokumentation av officiell statistik". Statens energimyndighet har, i egenskap av statistikansvarig myndighet för statistikområdet energi, beretts möjlighet att lämna synpunkter. Energimyndigheten välkomnar ett sådant öppet remissförfarande från Statistikutredningen.

Sammanfattning

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak de förslag som utredningen redovisar, vilka är följande:

- Fri tillgång till metoder och verktyg (program, databaser, register, metadata, processdata, dokumentation m.m.) som utvecklats för produktion av officiell statistik inom ramen för allmänna medel (anslag, EU-medel etc).
- Vidareutveckling av kunskap, metoder och generella verktyg, finansierade inom ramen för SCB:s anslag för generell metodutveckling och bedrivna bl.a. genom internationellt samarbete, samarbete med andra statistikansvariga myndigheter, upphandling från marknadsaktörer.
- Systematiskt införande av "best practices" inom det officiella statistiksystemets alla delar.

Det förslag som Energimyndigheten avstyrker är följande:

- Officiellt statistiksystem för tillsyn (av tillgänglighet, kvalitet och dokumentation).

Energimyndigheten är medveten om svårigheterna idag med att följa upp kvaliteten i dokumentationen, tillgängligheten m.m. men anser likväl att ett system för tillsyn med tillsynsansvarig myndighet inte är optimalt, utan onödigt byråkratiskt. Systemet borde istället vara ett övergripande system för stöd, kontroll, granskning, harmonisering, sam användbarhet m.m. inom såväl det

svenska statistiksystemet som det europeiska och andra internationella system. Energimyndigheten anser att stödet och hjälpen till de statistikansvariga myndigheterna kan skötas av kansliet för Rådet för officiell statistik (ROS) genom att de tar fram rekommendationer, tillgängliggör användarmanualer av metoder och verktyg, tar fram riktlinjer, samlar goda exempel inom området m.m. Energimyndigheten tycker att (ROS) bör få fortsätta att driva dessa frågor och andra frågor om officiell statistik. Till skillnad från idag bör de dock få utökade resurser för att bedriva de övergripande uppgifterna.

Specifika synpunkter

Energimyndigheten vill framföra en synpunkt angående SCB:s svar i rapporten om dokumentation och dokumentationsarbete. Det är svårt att utifrån svaren få en bild av det sammanställda dokumentationsläget inom den officiella statistiken. Energimyndigheten önskar således veta om dokumentationen av den officiella statistik som produceras på uppdrag åt andra statistikansvariga myndigheter ingår i uppgifterna över det sammanställda dokumentationsläget. Vidare önskas ett förtydligande av hur dokumentationen och dokumentationsarbetet ser ut mellan de två officiella statistikdelarna.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten är positiv till statistikutredningen som genomförs samt möjligheten att få lämna synpunkter på denna rapport. Det officiella statistiksystemet måste standardiseras, harmoniseras, öppnas upp m.m. för att kunna bli så effektivt som möjligt. SCB:s olika roller såsom samordnare av officiella statistiksystemet, statistikansvarig, producent m.m. måste utredas.

Energimyndigheten tillstyrker rapportens förslag om att det ska vara fri tillgång till alla metoder och verktyg (program, databaser, register, metadata, processdata, dokumentation m.m.) som utvecklats för produktion av officiell statistik inom ramen för allmänna medel (anslag, EU-medel etc.). Detta så att arbetet med det officiella statistiksystemet kan bedrivas effektivt och samordnat.

Energimyndigheten tillstyrker rapportens förslag om ständig vidareutveckling av kunskap, metoder och generella verktyg, finansierad inom ramen för SCB:s anslag för generell metodutveckling och bedriven bl.a. genom internationellt samarbete, samarbete med andra statistikansvariga myndigheter, upphandling från marknadsaktörer etc. Det finns både kunskapsluckor och/eller brister på användbara metoder och verktyg inom vissa delområden. Det finns även användare som inte vet hur man ska tillgodogöra sig dokumentationen d.v.s. vilken information som bör tas fram för olika typer av intressenter samt hur denna information ska tillgängliggöras på bästa sätt.

Energimyndigheten tillstyrker också rapportens förslag på ett systematiskt införande av "best practices" inom det officiella statistiksystemets alla delar. I det arbetet krävs att statistikansvariga myndigheter får fri tillgång till de metoder och verktyg som finns framtagna för officiell statistik.

Energimyndighetens främsta ståndpunkt är att en ny tillsynsmyndighet för utövande av övervakning av statistikansvariga myndigheters dokumentation inte är nödvändig. Energimyndigheten förordar istället ett utökat och tydligare ansvar för Roskansliet där stöd och hjälp till statistikansvariga myndigheter i arbetet med den officiella statistiken ingår. Till arbetet med den officiella statistiken anser Energimyndigheten att Roskansliet bör få utökade resurser.

Utöver detta har Energimyndigheten inga invändningar utan tillstyrker förslagen i rapporten.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Zofia Lublin. Därutöver har enhetscheferna Caroline Hellberg, Gustav Ebenå, Klaus Hammes och Paul Westin deltagit i den slutgiltiga handläggningen. Föredragande har varit handläggaren Niklas Notstrand.

Zofia Lublin

Niklas Notstrand

Analysavdelningen
Enheten för energianvändning och statistik
Niklas Notstrand
016-544 21 82
niklas.notstrand@energimyndigheten.se

Svar på de kompletterande frågorna från Statistikutredningen beträffande dokumentation m.m.

- 1 Hur är, enligt er mening, situationen i dag beträffande dokumentationen och dokumentationsarbetet? Överensstämmer er bild av dagsläget med den bild som förmedlas i Bo Sundgrens rapport? Vilka problem ser ni?

Energimyndigheten anser att vikten av kvalitetssäkrad dokumentation framträder utomordentligt tydligt när man som statistikansvarig myndighet startar ett eget arbete för att kvalitetssäkra sin statistik genom skapandet av ett metadatat drivet datalager.

Energimyndigheten menar att dokumentation och dokumentationsarbete är ett ständigt arbete som inte får avstanna och som det är viktigt att man integrerar i verksamheten på ett sätt så att det sker löpande och automatiskt snarare än något som görs i efterhand. Energimyndigheten håller därför med rapporten om att åtgärder bör vidtas för att säkerställa att dokumentationsarbete inte avstannar.

Energimyndighetens bild av dagsläget stämmer inte med den bild som rapporten förmedlar och som SCB återger i sina svar om dokumentation. I Energimyndighetens uppbyggande av datalagret har vi stött på problem som dels berott på felaktiga dokumentationer eller brist på dokumentationer, brist på effektiva metoder för att överlämna data samt problem för utlämnande av data från SCB från det år vi blev statistikansvarig myndighet. Vi är medvetna om att den mesta data som använts för återskapa publicerade resultat har varit historisk energistatistikdata från 2005, detta eftersom bristerna på kvalitet, dokumentation m.m. är större ju längre bak i årgångarna man sträcker sig. Det är orsaken till att datalagerarbetet startade med källsystemanalys av data från 2005 och framåt. Då hade SCB startat sitt arbete med förbättrade metoder och verktyg för dokumentation. Trots detta har Energimyndigheten haft stora problem i datalagerarbetet.

Energimyndigheten menar också att rapporten inte tydligt analyserar skillnaden i dokumentation och dokumentationsarbete mellan de områden där SCB själv är statistikansvarig myndighet jämfört med de

statistikområden där de producerar statistik åt andra statistikansvariga myndigheter. Energimyndigheten vill också påpeka att vi tillhör en av de statistikansvariga myndigheterna som har tagit ett stort ansvar för kvaliteten i vårt statistikansvar och Energimyndigheten har för avsikt att utfästa tillräcklig kvalitet på vårt statistikansvar 2014.

- 2 Vilka krav bör ställas på dokumentation av statistik? Motsvarar dagens kravnivå den som ni ser som den rimliga avseende dokumentation och dokumentationsarbete? Innebär den kravnivå som Bo Sundgren förordar i sin rapport en rimlig ambitionsnivå?

Energimyndigheten anser att de krav som föreslås i rapporten är fullt rimliga när det gäller dokumentation och dokumentationsarbete. Dokumentationen ska innehålla rätt information, den ska vara av god kvalitet, tillgänglig, kostnadseffektiv, kvalitetssäkrat och hållbar i tiden.

Energimyndigheten håller inte med om att skapa det övergripande statistiksystemet som ett system för tillsyn. Det behövs inte en ny myndighet som ska övervaka dokumentation och kvalitet i det officiella statistiksystemet. Det blir onödigt byråkratiskt. Energimyndigheten ser hellre det övergripande systemet som stöd och hjälp till statistikansvariga myndigheter i arbetet med den officiella statistiken. Energimyndigheten menar att kansliet i Rådet för officiell statistik ska ansvara för detta. För att bedriva det arbetet behöver ROS utökade resurser vilket man inte har idag.

Energimyndigheten anser i enlighet med det rapporten föreslår att det ska vara fri tillgång till alla metoder och verktyg (program, databaser, register, metadata, processdata, dokumentation m.m.) som utvecklats för produktion av officiell statistik inom ramen för allmänna medel (anslag, EU-medel etc.). Detta så att arbetet med det officiella statistiksystemet kan bedrivas effektivt och samordnat. Energimyndigheten vill här påpeka att i sitt uppbyggande av datalager har vi i ROS arbetsgrupp för Metod och kvalitet, KMI gruppen på SCB tagit upp hur statistikansvariga myndigheter ska tillgängliggöra sig SCB:s dokumentationssystem samt vikten av ett öppet dokumentationssystem där statistikansvariga myndigheter äger sina statistikområdesdirektivs klassificeringar och standarder.

- 3 Finns det i dag lämpliga funktioner för att följa upp att de statistikansvariga myndigheterna lever upp till kraven avseende dokumentation och dokumentationsarbete? Om inte, hur bör en sådan uppföljning organiseras? Vad anser ni om Bo Sundgrens förslag avseende organisationen av en sådan uppföljning?

Energimyndigheten håller med rapporten att de formella kraven är otydliga såväl nationellt som internationellt och därför svåra att följa upp.

Energimyndigheten håller inte med om förslaget avseende dels ett system för tillsyn och dels en virtuell myndighet för tillsyn. Den främsta ståndpunkten i yttrandet från Energimyndigheten är att en ny tillsynsmyndighet för utövande av övervakning av statistikansvariga myndigheters dokumentation inte är nödvändig. Energimyndigheten förordar istället ett utökat och tydligare ansvar för Roskansliet där stöd och hjälp till statistikansvariga myndigheter i arbetet med den officiella statistiken ingår. Till arbetet med den officiella statistiken anser Energimyndigheten att Roskansliet bör få utökade resurser för att bedriva arbetet med att ansvara för de övergripande frågorna i den officiella statistiken.